Lieta Nr.C32341014
SJC-4/2017
Civillietu departaments

Latvijas Republikas
Augstākā tiesa
LĒMUMS
Rīgā 2017.gada 4.augustā

Augstākā tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis referents Aivars Keišs,
tiesnese Ļubova Kušnire,
tiesnese Mārīte Zāģere

izskatīja rakstveida procesā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „NP Management" pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Aprakstošā daļa

[1] Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (turpmāk SIA) „NP Management" Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā cēlusi prasību pret /pers. B/, /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ par pilnvaru atzīšanu par spēkā neesošām, zaudējumu atlīdzināšanu un priekšā stāvošu zaudējumu nodrošināšanu.

[2] Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2015.gada 16.novembra spriedumu noraidīta SIA „NP Management" prasība.

[3] Rīgas apgabaltiesa, izskatījusi lietu sakarā ar SIA „NP Management" apelācijas sūdzību, ar 2016.gada 5.maija spriedumu prasību noraidīja.

[4] Ar Augstākās tiesas tiesnešu kolēģijas rīcības sēdes /datums/lēmumu atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību lietā sakarā ar SIA „NP Management" kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 5.maija spriedumu.

[5] SIA „NP Management" 2017.gada 17.martā Augstākajā tiesā iesniedza pieteikumu, kurā, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 479.panta 1.punktu, lūgts atcelt Augstākās tiesas tiesnešu kolēģijas rīcības sēdes /datums/lēmumu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Pieteikumā norādīti šādi apstākļi.

[5.1] Augstākās tiesas tiesnešu kolēģijas sastāvā, kādā rīcības sēdē /datums/tika izskatīts jautājums par kasācijas tiesvedības ierosināšanu lietā, bija iekļauts tiesnesis Valsts amatpersona, par kura objektivitāti SIA „NP Management" radušās šaubas šādu apsvērumu dēļ.

Šajā civillietā kā atbildētāja piedalās zvērināta advokāta /pers. K/ laulātā /pers. B/. Savukārt Augstākās tiesas tiesnesis Valsts amatpersona ir personiski pazīstams ar zvērinātu advokātu /pers. K/. Minētais apstāklis SIA „NP Management" kļuva zināms pēc /datums/lēmuma pieņemšanas, tas ir, no /datums/SIA /Nosaukums/ raidījuma /Nosaukums/, kurā sabiedrība tika informēta par tiesneša Valsts amatpersona un zvērināta advokāta /pers. K/ draudzīgajām attiecībām.

Šādos apstākļos vērotājam no malas varētu rasties šaubas par tiesneša Valsts amatpersona objektivitāti, tādējādi tiesnesim bija pienākums sevi atstatīt no minētā jautājuma izskatīšanas.

Ņemot vērā to, ka tiesnesis Valsts amatpersona neizpildīja Civilprocesa likuma 19.pantā paredzēto pienākumu un sevi neatstatīja no jautājuma par kasācijas tiesvedības ierosināšanu lietā izlemšanas, ir pamats uzskatīt, ka Augstākās tiesas tiesnešu kolēģijas rīcības sēdes /datums/lēmums pieņemts nelikumīgā sastāvā.

[5.2] SIA „NP Management" 2017.gada 16.maijā, iesniedzot precizēto pieteikumu, lūdza tiesu vērst uzmanību uz Tiesnešu ētikas komisijas 2017.gada 7.aprīļa atzinumu par tiesneša Valsts amatpersona rīcības ētiskumu, kā arī minētajam lēmumam pievienotajām šīs komisijas locekļu atsevišķajām domām.

[5.3] Iesniedzējas ieskatā, minētais rīcības sēdes lēmums ir pretrunā ar Civilprocesa likuma 464.[1]panta otro daļu, jo saskaņā ar šo tiesību normu atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību lietā var tikai tad, ja pārsūdzētais spriedums atbilst Augstākās tiesas judikatūrai, bet izskatāmajā jautājumā nav izveidojusies judikatūra.

[5.4] Tāpat nav izpildīts Civilprocesa likumā paredzētais pienākums paziņot lietas dalībniekiem par Augstākās tiesas tiesnešu kolēģijas rīcības sēdes sastāvu, kādā tiks izskatīts jautājums par kasācijas tiesvedības ierosināšanu.

Motīvu daļa

[6] Iepazinusies ar SIA „NP Management" pieteikumu un tam pievienotajiem dokumentiem, Augstākā tiesa atzīst, ka pieteikums par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem noraidāms.

Kārtību, kādā iesniedzams pieteikums par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, nosaka Civilprocesa likuma 478.pants.

Lai arī minētā procesuālo tiesību norma neparedz lietas dalībniekam tiesības iesniegt pieteikumu par Augstākās tiesas nolēmuma atcelšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, kasācijas instances tiesa iepriekš ir atzinusi, ka ir iespējami gadījumi, kad pēc jautājuma izlemšanas par kasācijas tiesvedības

ierosināšanu (Civilprocesa likuma 464.panta pirmā daļa) vai dažādu procesuālo jautājumu izskatīšanas rīcības sēdē (Civilprocesa likuma 464.panta sestā daļa) var rasties situācija, kad ir konstatējami jaunatklāti apstākļi *(sk. Augstākās tiesas 2013.gada 16.decembra lēmuma lietā Nr.SJC-0023/2013 (C04332507) 6.punktu).*

Tāpat Augstākā tiesa ir atzinusi, ka procesuālo normu neievērošanu zināmos apstākļos var attiecināt uz lietas apstākļiem Civilprocesa likuma 479.panta 1.punkta izpratnē *(sk. Augstākās tiesas 2013.gada 30.janvāra lēmuma lietā Nr.SJC-1/2013 (C04186911) 12.punktu).*

[7] SIA „NP Management" kā jaunatklātu apstākli norādījusi Augstākās tiesas tiesneša Valsts amatpersona nepieļaujamību piedalīties Augstākās tiesas tiesnešu kolēģijas /datums/rīcības sēdē pieteikumā minēto apstākļu dēļ (*sk. lēmuma 5.punktu*).

Ņemot vērā to, ka pieteikuma iesniedzēja attiecīgo rīcības sēdes lēmuma tiesiskumu saistījusi ar Augstākās tiesas tiesnešu kolēģijas sastāva leģitimitāti, vērtējams jautājums, vai tiesnesis Valsts amatpersona bija tiesīgs piedalīties rīcības sēdē Civilprocesa likuma 19.panta pirmās daļas 4.punkta kontekstā.

Minētā tiesību norma noteic, ka tiesnesis nav tiesīgs piedalīties lietas izskatīšanā, ja viņš ir personīgi tieši vai netieši ieinteresēts lietas iznākumā vai ir citi apstākļi, kas rada pamatotas šaubas par viņa objektivitāti.

Saskaņā ar likuma „Par tiesu varu" 3.panta otro daļu katrai personai ir garantētas tiesības uz lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā tiesā.

„Tiesas (tiesnešu) objektivitātei ir divas izpausmes – pirmkārt, objektivitāte nozīmē, ka tiesnesis nedrīkst kaut vai netieši būt ieinteresēts lietas iznākumā (tostarp, nedrīkst būt saistīts ar lietas dalībniekiem), otrkārt, objektivitāte nozīmē arī to, ka tiesnesis, izspriežot lietu, nedrīkst ietekmēties no personīgajiem aizspriedumiem, emocijām, sabiedrības vai jebkāda cita spiediena" (*sk. Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R.Baloža zinātniskā vadībā. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 142.lapa*).

[7.1] Jautājums par tiesneša Valsts amatpersona objektivitāti, piedaloties rīcības sēdē, kurā tika lemts par kasācijas tiesvedības ierosināšanu lietā, kopsakarā ar /Nosaukums/ raidījuma /Nosaukums/ izskanējušo informāciju par viņa draudzīgām attiecībām ar zvērinātu advokātu /pers. K/, vērtēts Tiesnešu ētikas komisijas 2017.gada 7.aprīļa sēdē.

Tiesnešu ētikas komisijas atzinumā norādīts: „[..] tās rīcībā esošā informācija un pierādījumi neļauj izdarīt skaidrus secinājumus par to, kādas tieši bija attiecības starp advokātu un tiesnesi, proti, vai tās bija īpaši tuvas un personiskas draudzības attiecības vai arī tiesnesis un advokāts bija tikai paziņas, kas vienu reizi tikušies privātā pasākumā un dažas reizes runājuši pa telefonu. [..] Tādējādi Tiesnešu ētikas komisija arī nevar konstatēt, ka attiecības starp tiesnesi un advokātu bija tādas, kas varētu radīt šaubas par tiesneša objektivitāti, izskatot lietas, kurās tiešā vai pastarpinātā veidā piedalījies advokāts" (*sk. Tiesnešu ētikas komisijas 2017.gada 7.aprīļa atzinumu. Pieejams datubāzē: https://www.tiesas.lv/tiesnesu-etikas-komisijas-sedes)*.

Ievērojot minēto, komisija atzina, ka tiesneša Valsts amatpersona rīcībā nav konstatēts tiesnešu ētikas normas pārkāpums.

Savukārt Tiesnešu ētikas komisijas locekļu atsevišķās domas, uz kurām izdarīta atsauce SIA „NP Management" pieteikumā, atspoguļo šīs komisijas locekļu mazākuma viedokli un neietekmē komisijas atzinuma juridisko spēku, kā to iepriekš atzinusi Augstākā tiesa (*sk. Augstākās tiesas 2017.gada 30.jūnija lēmuma lietā Nr.SJC?3/2017 (C28332414) 6.3 punktu*).

Šādos apstākļos Augstākā tiesa atzīst, ka tiesneša Valsts amatpersona piedalīšanās lēmuma pieņemšanā konkrētajā lietā, kurā pastarpināti iesaistīts zvērināts advokāts /pers. K/, ar kuru tiesnesis ir pazīstams, nav pamats tiesneša objektivitātes apšaubīšanai.

Pierādījumi par citiem apstākļiem attiecībā uz tiesneša tiešu vai netiešu ieinteresētību lietas iznākumā nav iesniegti.

[7.2] Lēmuma 5.3. punktā minētais arguments, ka Augstākās tiesas tiesnešu kolēģijas rīcības sēdes /datums/lēmums neatbilst Civilprocesa likuma 464.^{1}panta otrās daļas prasībām, atstājams bez ievērības, jo pieteikuma iesniedzējas iebildumiem pret lēmumā atspoguļotajiem tiesnešu kolēģijas secinājumiem nav nekā kopēja ar jēdzienu „jaunatklāts apstāklis". Pieteikuma iesniedzējas pieņēmums, ka lietā bija ierosināma kasācijas sūdzības tiesvedība, nav atzīstams par apstākli, kas veido Civilprocesa likuma 479.panta 1.punkta sastāvu.

[7.3] Attiecībā uz pieteikuma iesniedzējas argumentu par pienākumu paziņot lietas dalībniekiem Augstākās tiesas tiesnešu kolēģijas sastāvu, kādā rīcības sēdes tiks skatīts jautājums par kasācijas tiesvedības ierosināšanu, norādāms, ka šāds pienākums nav paredzēts Civilprocesa likuma 57.nodaļā, uz kuru izdarīta atsauce pieteikumā.

Turklāt tiesnešu kolēģijas sastāvu lietas dalībniekiem ir tiesības noskaidrot Augstākās tiesas kancelejā pēc tam, kad kasācijas sūdzība nodota tiesnešu kolēģijai izskatīšanai rīcības sēdē.

Tāpat kasācijas sūdzības virzībai Augstākajā tiesā, lietas dalībniekiem ir iespēja sekot līdzi Latvijas tiesu portālā (www.tiesas.lv). Minētā atziņa pausta arī Augstākās tiesas 2017.gada 30.jūnija lēmuma lietā Nr.SJC-3/2017 (C28332414) 6.2 punktā.

[8] Rezumējot izklāstīto, Augstākā tiesa atzīst, ka SIA „NP Management" pieteikumā norādītie apstākļi nav uzskatāmi par jaunatklātiem, līdz ar to pieteikums noraidāms.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 479.pantu un 482.panta trešo daļu, Augstākā tiesa

nolēma:

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „NP Management" pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis A. Keišs

Tiesnese Ļ.Kušnire

Tiesnese M.Zāģere